

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel związania nową umową

Obowiązująca dotychczas umowa została podpisana w roku 1976 w diametralnie odmiennej wewnętrznej i międzynarodowej sytuacji Polski. W nowych warunkach zaistniałych po roku 1989 zawarte w latach siedemdziesiątych umowy podatkowe nie odpowiadają współczesnym wymogom wynikającym z przystąpienia Polski do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), jak i Unii Europejskiej. Zachodzi potrzeba wynegocjowania nowych umów z głównymi partnerami gospodarczymi Polski. Umowy takie zostały już wynegocjowane z Republiką Federalną Niemiec, Królestwem Danii, Królestwem Niderlandów, Królestwem Belgii, Republiką Austrii i Królestwem Szwecji.

W chwili obecnej Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (dalej jako Zjednoczone Królestwo) jest bardzo ważnym partnerem Polski.

W związku z powyższym Rząd Rzeczypospolitej Polskiej już w 2004 r. rozpoczął renegecje umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania ze Zjednoczonym Królestwem. Ostatecznie nowa Konwencja w sprawie unikania podwójnego opodatkowania oraz zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od zysków majątkowych została podpisana w dniu 20 lipca 2006 r. w Londynie.

II. Stosunki polsko-brytyjskie

Stosunki polityczne

Od szeregu lat utrzymuje się wysoki poziom polsko-brytyjskich stosunków politycznych, na który składają się kontakty i wizyty na wszystkich szczeblach. Ich podstawą jest Wspólna Deklaracja Rządów RP i Zjednoczonego Królestwa z dnia 24 kwietnia 1991 r., podpisana podczas wizyty państwowej Prezydenta RP Lecha Wałęsy w Zjednoczonym Królestwie.

W ostatnim czasie nastąpiła intensyfikacja dwustronnych kontaktów politycznych. W dniach 23-24 listopada 2005 r. na zaproszenie Premiera Tony Blaira wizytę oficjalną w Zjednoczonym Królestwie złożył Prezes Rady Ministrów RP Kazimierz Marcinkiewicz. W programie wizyty, obok rozmów z T. Blairem, znalazło się również spotkanie z Sekretarzem Stanu ds. Obrony J. Reidem. Premier RP wziął także

udział w spotkaniu szefów rządów państw Grupy Wyszehradzkiej z T. Blairem w Budapeszcie w dniu 2 grudnia 2005 r.

W dniach 30-31 stycznia 2006 r. Minister Spraw Zagranicznych RP S. Meller złożył wizytę w Londynie, podczas której wziął udział w międzynarodowej konferencji ministerialnej w sprawie Afganistanu. W dniach 8-9 listopada 2005 r. odbyła się wizyta robocza Prezydenta RP A. Kwaśniewskiego z Małżonką w Zjednoczonym Królestwie. W programie wizyty znalazła się m.in. audiencja u królowej Elżbiety II, spotkanie z Premierem T. Blairem, a także wręczenie odznaczeń państwowych w Ambasadzie RP przedstawicielom Polonii brytyjskiej.

W dniach 27-29 marca 2006 r. wizytę w Zjednoczonym Królestwie złożył Wicepremier, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji L. Dorn, zaś w dniach 23-27 kwietnia 2006 r. odbyła się wizyta Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego Z. Ziobro. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego K. M. Ujazdowski uczestniczył w Londynie w dniach 20-21 maja 2006 r. w uroczystościach z okazji 65-lecia „Dziennika Polskiego” i „Dziennika Żołnierza” oraz 45-lecia „Tygodnia Polskiego”.

Do najważniejszych wizyt w Polsce przedstawicieli strony brytyjskiej w ostatnich latach należały wizyta Andrzeja, Księcia Yorku w Warszawie i Wrocławiu w dniach 9-11 września 2003 r. (w roli Specjalnego Przedstawiciela ds. Międzynarodowego Handlu i Inwestycji – został przyjęty przez Prezydenta, Premiera i Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej). Premier T. Blair wziął udział w I Kongresie Polskiego Forum Strategii Lizbońskiej w maju 2003 r. i zaangażował się w kampanię przed referendum w sprawie przystąpienia Polski do UE (czerwiec 2003 r.). Z kolei w dniach 28-30 kwietnia 2004 r. w Europejskim Szczycie Gospodarczym w Warszawie uczestniczył D. MacShane, Minister Stanu ds. Europejskich w FCO (brytyjskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych).

W dniach 30 lipca – 1 sierpnia 2004 r. wizytę w Polsce złożył Wicepremier John Prescott, który wziął udział w obchodach 60. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego, a także spotkał się z Prezydentem i Premierem RP. W listopadzie 2004 r. w Warszawie i Krakowie przebywał Książę Edward, Hrabia Wessexu z Małżonką, który został m.in. przyjęty przez Prezydenta RP. Delegacja brytyjska (Książę Edward, J. Straw, D. MacShane, Parlamentarny Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Obrony I. Caplin) wzięła również udział w obchodach 60. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau w dniu 27 stycznia 2005 r.

W dniach 16-17 maja 2005 r. w Warszawie odbył się III Szczyt Szefów Państw i Rządów Rady Europy, w którym Rząd brytyjski reprezentował Wicepremier J. Prescott (odbył m.in. osobne spotkania z Prezydentem i Premierem RP). Wicepremier J. Prescott złożył również krótką wizytę w Warszawie w dniu 28 czerwca 2005 r. w charakterze specjalnego wysłannika Premiera T. Blaira na czas Przewodnictwa Zjednoczonego Królestwa w Radzie UE (spotkał się również z Prezydentem i Premierem RP). J. Prescott reprezentował Rząd i brytyjską Prezydencję Unii Europejskiej podczas obchodów 25-lecia powstania NSZZ „Solidarność” w dniu 31 sierpnia 2005 r. w Gdańsku. Wspólnie z Premierem RP M. Belką wziął udział w oficjalnej prezentacji polskiej wersji językowej raportu Polsko-Brytyjskiej Komisji Historycznej, która odbyła się w dniu 1 września 2005 r. w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie.

W dniach 1-3 lutego 2006 r. odbyła się wizyta księżniczki Anny (Princess Royal) w Polsce, na zaproszenie UK's Northern Lighthouse Board oraz Gdańskiej Stoczni Remontowej S.A. im. J. Piłsudskiego, z okazji wodowania wybudowanego przez tę stocznnię statku Pharos. Księżniczka odwiedziła Warszawę i Gdańsk, spotkała się również z Małżonką Prezydenta RP.

Kontakty międzyparlamentarne

W styczniu 2003 r. wizytę w Londynie złożyli przedstawiciele Komisji Europejskiej Sejmu oraz Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej Senatu RP. W listopadzie 2003 r. w Polsce odbyła się wizyta studyjna delegacji Izby Gmin i Izby Lordów (Warszawa, Gdańsk, Kraków), a w dniach 2-4 czerwca 2004 r. wizyta delegacji brytyjskiej Izby Gmin z jej Przewodniczącym M. Martinem. W dniach 18-19 stycznia 2006 r. miała miejsce wizyta w Polsce delegacji Komisji Spraw Zagranicznych Izby Gmin Parlamentu brytyjskiego. W dniu 16 lutego 2006 r. w Sejmie i Senacie RP ukonstytuowała się Polsko-Brytyjska Grupa Parlamentarna (jej odpowiednikiem w Izbie Gmin jest All-Party Parliamentary Poland Group, której inauguracyjne spotkanie miało miejsce w dniu 7 czerwca 2005 r.).

Partnerzy brytyjscy wyrażają gotowość do stałych konsultacji z Polską w sprawach europejskich, polityki bezpieczeństwa (w tym walki z terroryzmem między-

narodowym i proliferacją broni masowego rażenia), sytuacji w Iraku, polityki wschodniej Unii Europejskiej oraz bezpieczeństwa energetycznego. W 2000 r. ministrowie spraw zagranicznych obu krajów zainaugurowali program współpracy trójstronnej, której celem jest budowanie silniejszego partnerstwa między rozszerzoną Unią Europejską a jej nowymi wschodnimi sąsiadami. Trójstronna współpraca polega na dzieleniu się polskimi doświadczeniami z okresu dochodzenia do członkostwa w Unii Europejskiej. Program skupia się na trzech głównych obszarach: budowie instytucji demokratycznych i społeczeństwa obywatelskiego, wymiarze sprawiedliwości i zarządzaniu granicami oraz rozwoju gospodarki rynkowej. Rząd brytyjski przeznaczył na projekty trójstronne znaczne środki, które polskie instytucje wykorzystywały na realizację znaczących projektów we współpracy z partnerami białoruskimi i ukraińskimi.

Ważnym wydarzeniem w stosunkach polsko-brytyjskich było ogłoszenie 10 kwietnia 2003 r. raportu dotyczącego stanu wiedzy kolejnych rządów brytyjskich nt. zbrodni katyńskiej. Strona brytyjska po raz pierwszy w sposób oficjalny stwierdziła, że miała świadomość, że odpowiedzialność za zamordowanie polskich oficerów ponosi ZSRR. Wspomniana publikacja raportu Polsko-Brytyjskiej Komisji Historycznej miała przełomowe znaczenie, gdyż po 60 latach od zakończenia wojny Rząd Zjednoczonego Królestwa oficjalnie uznał wkład polskich matematyków i kryptologów oraz działań polskiego wywiadu w zwycięstwo aliantów nad III Rzeszą.

Stosunki polsko-brytyjskie w ostatnich latach w coraz większym stopniu uwzględniają postępujący od 1999 r. proces decentralizacji Zjednoczonego Królestwa. Znaczenia nabierają m.in. kontakty RP z autonomicznymi władzami Szkocji. W dniach 12-15 kwietnia 2000 r. miała miejsce – pierwsza w historii – oficjalna wizyta Ambasadora RP w Szkocji, bezpośrednio po rozpoczęciu prac Parlamentu Szkockiego i powołaniu rządu prowincji (Scottish Executive). Kolejna wizyta Ambasadora RP w Szkocji odbyła się w dniach 12-15 marca 2005 r. Efektem wizyty było uznanie konieczności intensyfikacji kontaktów polsko-szkockich na szczeblu politycznym, włącznie z ewentualnością złożenia w Polsce wizyty przez Premiera Szkocji. W kwietniu 2004 r. wizytę w Polsce złożyła po raz pierwszy delegacja Parlamentu Szkockiego.

Stosunki gospodarcze

Stosunki gospodarcze między Polską a Wielką Brytanią regulowane są m.in. przez:

- Umowę o zapobieganiu podwójnemu opodatkowaniu z dnia 16 grudnia 1976 r.,
- Umowę o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z dnia 8 grudnia 1987 r.,
- postanowienia Traktatu Akcesyjnego, które weszły w życie z dniem 1 maja 2004 r.

Wymiana handlowa

W okresie ostatnich kilku lat polsko-brytyjska współpraca gospodarcza rozwija się wyjątkowo pomyślnie. W latach 2000-2004 (według statystyki brytyjskiej) średnioroczne tempo wzrostu wzajemnych obrotów handlowych kształtowało się na poziomie 9,5%. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że stałemu trendowi wzrostu obrotów handlowych towarzyszyła jednocześnie wysoka dynamika polskiego eksportu (średnio 18,2% rocznie), znacznie przekraczająca dynamikę importu (odpowiednio 1,5%). Pod względem wartości obrotów towarowych Polski z zagranicą Zjednoczone Królestwo plasuje się na wysokim, czwartym miejscu. Jest również czwartym rynkiem eksportowym Polski (2005). W 2003 r. po raz pierwszy od szeregu lat Polska uzyskała dodatni bilans handlowy w obrotach ze Zjednoczonym Królestwem.

W strukturze polskiego eksportu do Zjednoczonego Królestwa przeważają towary wysoko przetworzone, a dominującą pozycję stanowią maszyny i urządzenia mechaniczno-elektryczne, których udział wykazuje stałą tendencję wzrostową i stanowi obecnie ponad $\frac{1}{3}$ wartości całego eksportu do Zjednoczonego Królestwa. Wysokie tempo eksportu notuje się w odniesieniu do wyrobów sektora rolno-spożywczego (blisko trzykrotny wzrost), w tym przetworów mięsnych (wzrost o 50%), jakkolwiek jego poziom (63 mln GBP) nie jest jeszcze zadowalający. Na podkreślenie zasługuje ponad sześciokrotny wzrost wywozu metali nieszlachetnych. Znaczącą pozycję w eksporcie do Zjednoczonego Królestwa stanowiły wyroby przemysłu meblarskiego, jednakże z uwagi na wcześniej już sygnalizowaną barierę surowcową, a w szczególności zmonopolizowaną pozycję sektora wytwórczego płyt wiórowych (bariera cenowa), jego dotychczasowy dynamiczny rozwój zostaje stopniowo wyhamowywany. Nadal wysoką pozycję w polskim eksporcie zajmują dostawy środków transportu, aczkolwiek nastąpił wyraźny spadek sprzedaży samochodów na korzyść dostaw części zamiennych.

Utrwała się tendencja wśród firm brytyjskich do przenoszenia produkcji komponentów i podzespołów do Polski. Polska staje się kluczowym rynkiem dla firm brytyjskich przenoszących swoje centra usługowe związane z prowadzeniem księgowości i zarządzaniem zasobami ludzkimi. W eksporcie do Zjednoczonego Królestwa dominującą rolę odgrywają duże firmy zagraniczne, które zainwestowały w produkcję w Polsce i teraz eksportują swoje wyroby na rynki Unii Europejskiej. Dotyczy to w głównej mierze sprzedaży samochodów, silników, koneskopów, wyrobów czekoladowych itp.

Polski eksport do Zjednoczonego Królestwa, jakkolwiek rozwijający się bardzo dynamicznie na przestrzeni ostatnich kilku lat, w dalszym ciągu stanowi marginalną pozycję brytyjskiego importu i nie odzwierciedla potencjału gospodarczego obu krajów.

Struktura towarowa polskiego eksportu do Zjednoczonego Królestwa w 2005 r.:

– maszyny i urządzenia	30,1%,
– środki transportu	18,3%,
– metale nieszlachetne i wyroby	7,2%,
– paliwa mineralne	5,2%,
– art. spożywcze	4,7%,
– produkty chemiczne	4,5%.

Zarówno tempo, jak i struktura polskiego importu ze Zjednoczonego Królestwa nie ulegają zasadniczym zmianom. Zdecydowaną przewagę mają towary wysoko przetworzone, tj. pojazdy, maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne oraz produkty przemysłu chemicznego, w tym głównie farmaceutyki – łącznie ok. 50% udziału w imporcie. W okresie styczeń – luty 2006 r. zostało odnotowane wyhamowanie dynamiki polskiego eksportu (9,7%) i wzrost dynamiki importu (19,1%).

Struktura polskiego importu ze Zjednoczonego Królestwa w 2005 r.:

– maszyny i urządzenia	23,3%,
– produkty chemiczne	20,9%,
– środki transportu	13,4%,
– tworzywa sztuczne	10,1%,
– metale nieszlachetne	7,4%.

Rząd Zjednoczonego Królestwa wyraża zainteresowanie dalszym rozwojem stosunków gospodarczych z Polską jako strategicznym partnerem w regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz podkreśla wolę zintensyfikowania działań na rzecz wzrostu inwestycji brytyjskich w Polsce.

Wartość polsko-brytyjskich obrotów handlowych w latach 2003-2006:

	2003	2004	Dynamika 2003=100	2005 wstępne dane	Dynamika 2004=100	2006 I-II	Dynamika 2005=100
Obroty	4.625,8	5.596,6	121,0	6.495,8	116,1	1.085,1	112,3
Eksport	2.383,3	3.228,8	135,5	4.017,6	124,4	685,7	109,7
Import	2.242,5	2.367,8	105,6	2.478,2	104,7	399,4	119,1
Saldo	+140,9	+861,0	*	+1.539,4	*	+286,3	*

Wartości w mln euro – dane za Min. Gospodarki

Obiecująco przedstawia się kooperacja polskich i brytyjskich firm w niektórych sektorach przemysłu, w tym w dziedzinie przemysłu zbrojeniowego. Polskie Zakłady Lotnicze Sp. z o.o. w Mielcu kooperują z firmą British Aerospace Systems w zakresie produkcji oprzyrządowania, części i podzespołów statecznika do samolotów Hawker 800XP, a także firmą GKN Aerostructures w zakresie wykonania oprzyrządowania i komponentów do samolotu Boeing 737. Huta Stalowa Wola S.A. od 1997 r. prowadzi kontakty handlowe i gospodarcze z firmami brytyjskimi. Przykładem mogą być kontakty z firmą GEC Marconi na dostawę systemów haubicznych. Zawarte umowy przewidują, że produkcja ww. systemów będzie stopniowo przenoszona do Polski.

Konsorcjum Airbus (którego udziałowcem jest BAE Systems) uczestniczyło w przetargu na dostawę samolotów dla PLL LOT. Z kolei firma Rolls-Royce zaoferowała PLL LOT silniki lotnicze typu Trent 1000 do przyszłych nowych samolotów, jak również pakiet serwisu i obsługi.

Brytyjskie inwestycje w Polsce

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. wartość kapitału brytyjskiego zainwestowanego w Polsce wyrażała się kwotą 4337,23 mln USD, co daje Zjednoczonemu Królestwu 6. miejsce na liście zagranicznych inwestorów w Polsce (z tego na transakcje prywatyzacyjne przypada ok. 342 mln USD – 8. miejsce). Wśród największych inwestorów zagranicznych w Polsce na liście Polskiej Agencji

Informacji i Inwestycji Zagranicznych 56 pochodzi ze Zjednoczonego Królestwa. Zadeklarowane plany inwestycyjne firm brytyjskich obecnych w Polsce wynosiły ponad 300 mln USD. Na koniec 2004 r. największym inwestorem brytyjskim w Polsce pozostawała firma TESCO PLC (z sektora handlu detalicznego). Łączne inwestycje tej firmy wyniosły 1 300,0 mln USD, co lokuje ją na 14. miejscu na liście największych inwestorów w Polsce.

Biorąc pod uwagę obecne i perspektywiczne zaangażowanie inwestorów brytyjskich, należy się liczyć z dalszym zwiększeniem inwestycji brytyjskich w Polsce. Dotyczy to m.in. firmy Bates Telecom Ltd., która poprzez Energis Polska uzyskała licencję na połączenia międzymiastowe w Polsce, inwestując dotychczas 176 mln USD i planując dalsze 125 mln USD w najbliższym czasie. Zaangażowanie inwestycyjne na poziomie 150 mln USD planuje Europa Distribution Center (Europa Park w Mszczonowie k. Warszawy). Dotychczasowe tempo rozwoju w Polsce zapowiada TESCO, planując budowę kolejnych hipermarketów oraz centrów dystrybucyjnych. W styczniu 2004 r. Zarząd Portu Gdańskiego podpisał umowę dzierżawy ze spółką DCT Gdańsk Plc. Wstępne zaangażowanie kapitałowe firmy *DCT Gdańsk Plc* w budowę i eksploatację terminalu kontenerowego w Porcie Gdańskim szacowane jest na 200 mln USD.

Brak jest w Polsce, jak dotychczas, brytyjskiego sektora małych i średnich firm, obserwujemy jednak zwiększone zainteresowanie brytyjskich inwestorów rynkiem polskim, szczególnie wśród przedsiębiorstw średniej wielkości. Poszukują oni z reguły możliwości wykorzystania środków dostępnych z Unii Europejskiej przy rozpoczynaniu działalności na terenie Polski. Realną szansą na zwiększenie brytyjskich inwestycji bezpośrednich w Polsce wydaje się być wspomniane wyżej zjawisko przenoszenia funkcji pomocniczych dużych przedsiębiorstw (księgowość, zarządzanie zasobami ludzkimi, badania i rozwój itp.) do innych krajów (Business Process Outsourcing). Biorąc pod uwagę niższe koszty siły roboczej w Polsce, relatywną bliskość geograficzną oraz kulturową obu krajów, Polska wydaje się być atrakcyjnym partnerem do lokowania tego typu inwestycji. Zaobserwować można także bardzo duże zainteresowanie zakupem nieruchomości w Polsce przez obywateli brytyjskich.

Strona brytyjska wyraziła wolę współpracy i dzielenia się bogatymi doświadczeniami w zakresie wprowadzania systemu tzw. partnerstwa

publiczno-prywatnego. System ten może przyczynić się do zwiększenia inwestycji zagranicznych, w tym brytyjskich, w Polsce.

Otwarcie rynku pracy w Zjednoczonym Królestwie

Wraz z otwarciem brytyjskiego rynku pracy z dniem 1 maja 2004 r. nastąpił znaczny wzrost zainteresowania eksportem polskich usług zarówno ze strony firm brytyjskich, jak i eksporterów polskich, jak również zatrudnianiem obywateli polskich na rynku brytyjskim – czynnikiem sprzyjającym jest niska stopa bezrobocia w Zjednoczonym Królestwie oraz poparcie ze strony kół gospodarczych, ze względu na występujący brak siły roboczej w wielu sektorach gospodarki brytyjskiej.

W znaczącej liczbie przypadków pracownicy nowych państw członkowskich to osoby młode, bez rodzin, wykonujące prace w niskim przedziale płacowym i w znacznej mierze o charakterze czasowym. Jakkolwiek nie prowadzono systematycznych badań w tym zakresie, można założyć, że dla znaczącej grupy ww. osób praca w Zjednoczonym Królestwie ma charakter uzupełniający wobec braku możliwości zatrudnienia w kraju pochodzenia, gdzie pozostaje centrum interesów życiowych pracowników migrujących, ich rodziny i miejsce ewentualnej realizacji późniejszej kariery zawodowej.

Skutkiem otwarcia rynku pracy w Zjednoczonym Królestwie jest stale zwiększająca się emigracja obywateli polskich do tego kraju. Zawarta w obowiązującej umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania metoda unikania podwójnego opodatkowania stanowi znaczące utrudnienie dla Polaków podejmujących pracę w Zjednoczonym Królestwie. Zgodnie z tą metodą dochody z pracy najemnej w Zjednoczonym Królestwie uzyskiwane przez osobę mającą miejsce zamieszkania dla celów podatkowych w Polsce są opodatkowane zarówno w Zjednoczonym Królestwie, jak i w Polsce, przy czym podatek zapłacony w Zjednoczonym Królestwie podlega odliczeniu od podatku do zapłacenia w Polsce. Należy zauważyć, że w Zjednoczonym Królestwie są znacznie niższe obciążenia podatkowe dla określonej wysokości dochodu z pracy najemnej, co powoduje konieczność dopłaty podatku w Polsce. W rezultacie sytuacja podatkowa polskich rezydentów pracujących w Zjednoczonym Królestwie jest niekorzystna w porównaniu z sytuacją polskich pracowników w innych państwach (np. sąsiedniej Irlandii) stosujących metodę wyłączenia z progresją, zgodnie z którą dochody przez

nich uzyskane są zwolnione w Polsce z opodatkowania. Sytuacja ta stała się źródłem protestów polskich środowisk polonijnych w Zjednoczonym Królestwie, a także szeregu interpelacji i interwencji Posłów do Sejmu RP i Senatorów, postulujących zmianę metody unikania podwójnego opodatkowania w nowej polsko-brytyjskiej konwencji podatkowej.

II. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Nowa polsko-brytyjska konwencja o unikaniu podwójnego opodatkowania oparta jest o aktualną wersję Modelowej Konwencji OECD w sprawie podatku od dochodu i majątku (OECD lipiec 2005).

Najważniejsze zmiany w stosunku do obowiązującej umowy:

- 1) Podstawową zmianą jest zastąpienie w art. 22 Konwencji „Unikanie podwójnego opodatkowania” metody odliczenia proporcjonalnego metodą wyłączenia z progresją.

Metoda odliczenia proporcjonalnego oznacza, że dochód uzyskany za granicą jest opodatkowany w kraju miejsca zamieszkania podatnika, jednak podatek zapłacony za granicą jest odliczany od podatku należnego w kraju, odliczenie to nie może jednak przekroczyć tej części podatku obliczonego przed dokonaniem odliczenia, która proporcjonalnie przypada na dochód uzyskany w państwie obcym.

Ustalenie wysokości podatku w takim przypadku składa się z trzech etapów. Na początku zsumowaniu podlegają dochody osiągnięte przez podatnika ze źródeł przychodów położonych na terytorium Polski z dochodami ze źródeł przychodów położonych poza terytorium Polski. Następnie od sumy tak obliczonych dochodów oblicza się podatek dochodowy według skali określonej w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. W trzecim etapie od wyżej obliczonego podatku odejmuje się kwotę podatku równą podatkowi dochodowemu zapłaconemu w obcym państwie. Odliczenie to nie może jednak przekroczyć części podatku, która proporcjonalnie przypada na dochody osiągnięte ze źródeł położonych poza terytorium Polski w stosunku do wszystkich opodatkowanych dochodów podatnika.

Metoda wyłączenia z progresją polega na tym, że państwo, w którym podatnik ma miejsce zamieszkania, wyłącza z opodatkowania te jego przychody, które

zgodnie z umową mogą być opodatkowane w państwie źródła. Przy metodzie wyłączenia z progresją państwo miejsca zamieszkania podatnika ma prawo przy ustalaniu podatku od pozostałego jego dochodu zastosować stawkę podatkową, która byłaby zastosowana, gdyby odnośne przychody nie zostały w tym kraju wyłączone spod opodatkowania.

Ustalenie wysokości podatku w takim przypadku następuje w czterech etapach. Do dochodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym dodaje się dochody zwolnione z opodatkowania. Do tak uzyskanej sumy dochodów oblicza się kwotę podatku według skali określonej w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Następnie oblicza się stopę procentową podatku wyrażającą stosunek kwoty podatku do łącznego dochodu. Wreszcie uzyskaną w ten sposób stopę procentową podatku stosuje się, jako stawkę podatkową, tylko i wyłącznie do tych dochodów podatnika, które nie są zwolnione od podatku.

Zdecydowana większość umów o unikaniu podwójnego opodatkowania zawarta przez Polskę przewiduje jako metodę zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu wyłączenie z progresją.

- 2) W art. 10 Konwencji wprowadzono nową stawkę podatku u źródła od dochodu z wypłacanej dywidendy. W obecnie obowiązującej umowie stawka ta wynosi 15% kwoty dywidendy brutto, natomiast Konwencja przewiduje podatek u źródła w wysokości 10% kwoty dywidendy brutto.

Ponadto przepisy art. 10 Konwencji zostały dostosowane do postanowień dyrektywy 2003/123/WE z dnia 23 grudnia 2003 r. zmieniającej dyrektywę 90/435/EWG wprowadzającej wspólny system opodatkowania dochodów powiązanych spółek mających siedzibę w różnych państwach Unii Europejskiej, związany z wypłacanymi dywidendami lub innymi należnościami z tytułu udziałów w zyskach osób prawnych, a tym samym są zgodne z ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych. Zgodnie z przepisami powyżej wskazanych aktów prawnych zwolnione z opodatkowania u źródła są dywidendy wypłacane na rzecz zakładów spółek powiązanych. Określony przepisami dyrektywy 2003/123/WE próg udziałów w kapitale spółki wypłacającej dywidendę uprawniający do skorzystania ze zwolnienia z podatku pobieranego źródła wynosi 20%, od dnia 1 stycznia 2007 r. ulegnie on

obniżeniu do 15%, a od dnia 1 stycznia 2009 r. do 10%. Art. 10 Konwencji przewiduje 10% próg udziałów w kapitale spółki wypłacającej dywidendę.

Jednocześnie przepisy art. 10 Konwencji są spójne z orzeczeniem ETS z dnia 17 października 1996 r. w sprawie Denkavit. Skorzystanie przez spółki państw członkowskich Unii Europejskiej ze zwolnienia z opodatkowania u źródła wypłacanej dywidendy, uzależnione jest od spełnienia określonych warunków przedstawionych w dyrektywie. Jednym z nich jest wymóg bezpośredniego posiadania udziałów w kapitale spółki wypłacającej przez minimum dwa lata. Zgodnie z orzeczeniem ETS warunek nieprzerwanego dwuletniego okresu posiadania udziałów jest spełniony również, jeżeli przed wypłatą dywidendy spółka nie posiadała tych udziałów przez dwa lata, ale zamierza utrzymywać je w dalszym ciągu po uzyskaniu dywidendy.

- 3) W przypadku dochodu z odsetek umowa z 1976 r. przewiduje w art. 11 opodatkowanie wyłącznie w kraju miejsca zamieszkania lub siedziby ich właściciela, natomiast postanowienia Konwencji stanowią, że tego typu dochód będzie podlegał także opodatkowaniu u źródła stawką 5% kwoty brutto wypłacanych odsetek.
- 4) Konwencja w art. 12 wprowadza także odmienne uregulowanie w zakresie opodatkowania należności licencyjnych. W tym przypadku dokonano zmiany stawki podatkowej podatku u źródła z 10% kwoty należności licencyjnych brutto na 5% kwoty należności licencyjnych brutto.
- 5) W Konwencji przewidziano również przepisy zapobiegające uchylaniu się od opodatkowania i unikaniu opodatkowania (art. 10 ust. 6, art. 11 ust. 8, art. 12 ust. 7 oraz art. 23).
- 6) Konwencja, w ślad za aktualną wersją Modelowej Konwencji OECD, nie zawiera przepisów dotyczących opodatkowania dochodów uzyskanych z wolnych zawodów.
- 7) W art. 26 Konwencji rozszerzona została klauzula wymiany informacji podatkowych na wszystkie podatki bez względu na ich rodzaj i nazwę. Zmiana ta jest zgodna z obowiązującą treścią Modelowej Konwencji OECD. Obowiązująca umowa przewiduje w art. 26, że wymiana informacji podatkowych może obejmować wyłącznie przepisy wewnętrzne dotyczące podatków od dochodu i zysków majątkowych w takim zakresie, w jakim są one zgodne z przepisami tej umowy.

Pozostałe postanowienia Konwencji:

- 1) W art. 5 Konwencji, podobnie jak w postanowieniach starej umowy, warunkiem uznania placu budowy za zakład jest prowadzenie prac budowlanych lub instalacyjnych przez okres dłuższy niż 12 miesięcy.
- 2) Zgodnie z art. 6 Konwencji dochód z majątku nieruchomego może być opodatkowany w państwie, w którym majątek ten jest położony. Taką samą zasadę zawierał art. 6 obowiązującej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.
- 3) Zgodnie z art. 8 Konwencji zyski przedsiębiorstwa umawiającego się państwa osiągane z eksploatacji w transporcie międzynarodowym statków morskich lub statków powietrznych podlegają opodatkowaniu tylko w tym państwie. Przepis ten różni się od postanowień art. 8 obowiązującej umowy, który wskazywał, że zyski z transportu międzynarodowego są opodatkowane wyłącznie w państwie faktycznego zarządu przedsiębiorstwa. Jednakże należy zauważyć, że ponieważ zgodnie z art. 4 ust. 3 Konwencji o rezydencji przedsiębiorstwa rozstrzyga właśnie miejsce faktycznego zarządu, nowa regulacja w praktyce będzie stosowana w ten sam sposób jak postanowienia obecnej umowy.
- 4) Art. 13 Konwencji dotyczy opodatkowania zysków majątkowych, stanowiąc, podobnie jak obowiązująca umowa, że zyski z przeniesienia własności nieruchomości mogą być opodatkowane w państwie, w którym nieruchomość ta jest położona.
- 5) W art. 17 Konwencji przewidziano, że dochody z emerytur, rent i innych podobnych wynagrodzeń wypłacane osobie mającej miejsce zamieszkania w jednym państwie mogą być opodatkowane wyłącznie w tym państwie. Jedynym wyjątkiem od tej zasady są wypłaty jednorazowe dokonane w ramach systemu emerytalnego, które mogą być opodatkowane wyłącznie w państwie wypłacającym.
- 6) Konwencja zawiera również przepisy dotyczące opodatkowania dochodów z pracy najemnej, dochodów z tytułu członkostwa w zarządzie lub radzie nadzorczej spółki, dochodów artystów i sportowców, profesorów, nauczycieli, pracowników badawczych, studentów. W tym zakresie postanowienia Konwencji nie odbiegają zasadniczo od treści obowiązującej polsko-brytyjskiej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

III. Skutki wejścia w życie Konwencji

Szacuje się, że zmiana metody unikania podwójnego opodatkowania będzie miała ujemny skutek dla dochodów sektora finansów publicznych, w zakresie wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, rzędu kilkudziesięciu milionów złotych. Należy przy tym zaznaczyć, że niemożliwe jest dokładne obliczenie skutku na podstawie danych z deklaracji podatkowych, ponieważ wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych płaconego na ogólnych zasadach, zgodnie z klasyfikacją dochodów budżetowych, są księgowane w jednej kwocie. Ponadto w zeznaniach podatkowych kwota dochodów uzyskanych z tytułu pracy najemnej za granicą i w Polsce wykazywana jest łącznie w jednej rubryce, a podatek płacony jest od łącznej sumy dochodów. Nie można zatem wyodrębnić kwoty podatku zapłaconego od wynagrodzeń polskich rezydentów uzyskanych z pracy za granicą.

IV. Tryb związania się przez Rzeczpospolitą Polską Konwencją

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824) związanie Rzeczypospolitej Polskiej Konwencją nastąpi w drodze ratyfikacji, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, ponieważ spełnia ona przesłanki określone w art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483). Postanowienia Konwencji określają stawki i zasady opodatkowania dochodu i majątku w stosunkach dwustronnych ze Zjednoczonym Królestwem. Stanowi to zgodnie z art. 217 Konstytucji dziedzinę, w której Konstytucja wymaga ustawy.

1. Podmioty prawa krajowego, których dotyczy Konwencja

Minister Finansów będzie sprawował nadzór nad realizacją Konwencji.

Przepisy Konwencji będą miały zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw i osób fizycznych uczestniczących w dwustronnych stosunkach między Polską a Zjednoczonym Królestwem oraz do organów polskiej administracji podatkowej stosujących postanowienia Konwencji w polsko-brytyjskich stosunkach gospodarczych i kulturalnych.

2. Sposób, w jaki Konwencja dotyczy spraw uregulowanych w prawie wewnętrznym

Następujące akty prawne są związane z przedmiotową Konwencją:

- ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.).

Postanowienia projektu Konwencji nie są sprzeczne z obowiązującym w Polsce ustawodawstwem ani z prawem Unii Europejskiej.

3. Środki prawne, jakie powinny zostać przyjęte w celu wykonania Konwencji

Wejście w życie Konwencji nie spowoduje konieczności dokonania zmian w ustawodawstwie wewnętrznym.